

Examination of Elements Related to Privacy Education in Illustrated Children's Books

Kevser TOZDUMAN YARALI*, Rabia Ceren ATEŞ**

Abstract. Privacy is defined as an area that is private, not public, not desired to be heard, seen and known, excluded, except under certain conditions, and closed to foreigners. Privacy is defined as an "individual right", which includes determining how, when and to what extent an individual will disclose information about himself to another person or an organization. Children's picture books are one of the important tools that can be used in privacy education. Therefore, in this study, it is aimed to examine the children's picture books on privacy in Turkey. In the study, in which qualitative model and case design were used, document analysis was performed and 24 children's picture books were examined. Descriptive analysis and content analysis were used in the analysis of the data. As a result of the research, the first book on privacy in Turkey was published in 2000, and the most frequently cited basic principle for privacy education in the books in which there are more translated works than copyrighted works is 'teaching the difference between good and bad touching', and the main character of privacy is mostly girls has been established on. Today, it is thought that more comprehensive studies are needed to protect children who are in close contact with the digital world.

Keywords: Children's literature, sexual education, privacy Education, children's picture books.

How to cite: Tozduman Yaralı, K., & Ateş, R. C. (2023). Resimli çocuk kitaplarında mahremiyet eğitimine ilişkin unsurların incelenmesi. *Journal of Children's Literature and Language Education*, 6(2), 102-121.

* Assoc. Prof. Dr., Aydın Adnan Menderes University, Faculty of Health Science, Department of Child Development, Aydın Türkiye, ktyarali@adu.edu.tr

** Aydın Adnan Menderes University, Health Sciences Institute, Department of Child Development, Aydın Türkiye, rabiacerenates@gmail.com

Resimli Çocuk Kitaplarında Mahremiyet Eğitime İlişkin Unsurların İncelenmesi*

Kevser TOZDUMAN YARALI**, Rabia Ceren ATEŞ***

Öz. Mahremiyet kişiye özel olan, herkese açık olmayan, duyulması, görülmesi ve bilinmesi arzu edilmeyen, belli şartlar dışında dâhil olunmayan, yabancıya kapalı alan olarak tanımlanmaktadır. Mahremiyet, bireyin kendisi hakkındaki bilgileri başka bir kişiye veya bir kuruluşa nasıl, ne zaman ve ne ölçüde açıklayacağını belirlemesini içeren “birey hakkı” olarak belirtilmektedir. Resimli çocuk kitapları mahremiyet eğitiminde kullanılabilecek önemli araçlardan biridir. Bu nedenle bu çalışmada Türkiye’deki mahremiyet konulu resimli çocuk kitaplarının incelenmesi amaçlanmıştır. Nitel model ve durum çalışması kullanılan çalışmada doküman analizi yapılmış ve 24 resimli çocuk kitabı incelenmiştir. Verilerin analizinde betimsel analiz ve içerik analizi kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda Türkiye’deki mahremiyet konulu ilk kitabın 2000 yılında yayımlandığı, bu konuda telif eserlerden daha fazla çeviri eser bulunduğu, kitaplarda mahremiyet eğitime yönelik en fazla yer verilen temel ilkenin “iyi ve kötü dokunma arasındaki farkın öğretilmesi” olduğu, mahremiyetin en fazla kız çocuk ana karakteri üzerinden kurgulandığı belirlenmiştir. Günümüzde dijital dünya ile yakın ilişki içerisinde olan çocukları korumak için bu konuda yapılacak daha kapsamlı çalışmalara ihtiyaç olduğu düşünülmektedir.

Anahtar kelimeler: Çocuk edebiyatı, cinsel eğitim, mahremiyet eğitimi, resimli çocuk kitapları

**^{ID} Doç. Dr., Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Çocuk Gelişimi Bölümü, Aydın Türkiye, kyarali@adu.edu.tr

***^{ID} Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Çocuk Gelişimi Bölümü, Aydın Türkiye, rabiacerenates@gmail.com

1. Giriş

Mahremiyet, bireyin kendisi hakkındaki bilgileri başka bir kişiye veya bir kuruluşa nasıl, ne zaman ve ne ölçüde açıklayacağını belirlemesini içeren “birey hakkı” olarak belirtilmektedir (Hunh vd., 2016). Mahremiyet kişiye özel olan, herkese açık olmayan, duyulması, görülmesi ve bilinmesi arzu edilmeyen, belli şartlar dışında dâhil olunmayan, yabancıya kapalı alan olarak tanımlanmakta ve mekânsal, bireysel ve bilgi mahremiyeti gibi farklı boyutlarda ele alınabilmektedir (Özaslan ve Akduman, 2018). Mahremiyet algısının kişilik gelişiminin bir parçası olarak gelişim gösterdiği bilinmektedir (Diler, 2014). Çocuktaki mahremiyet algısı bir çocuğun gelecekteki olgun karar verme başarısının, sosyal sınırlarda uygun ve güvenli bir şekilde bulunmasının ve kişisel bilgilerini korumasının temelini oluşturmaktadır (Nolan, Raynes-Goldie ve McBride, 2011). Mahremiyet sosyal alan ve sosyal aracılık bağlamında kişinin kendisi, kimliği ve yaşamının farklı bağlamlarını ayıran sınırlar hakkındaki bilgileri kontrol etme yeteneği olarak belirtilmiştir (Nolan, Raynes-Goldie ve McBride, 2011). Dijital çağda, mahremiyetin alanı genişlemiş, mahremiyet ile çevrimiçi veri arasındaki ilişki oldukça karmaşık hale gelmiştir. Dijital oyunculardan, dijital sosyal ortamlara kadar çocukların bu konudaki güvenliği tartışılmaktadır (Hung, vd., 2016; Livingstone, Stoilova ve Nandagiri, 2019). Dijital medya, gençlerin sosyal gelişimi için önemli bir alan haline geldiğinden, kendini çevrimiçi olarak özgürce ifade etme ile kişinin mahremiyetini koruma arasındaki gerilim, son 20 yıldır akademisyenler, ebeveynler, sağlık uzmanları ve politika yapımcılar arasında süregelen bir tartışma kaynağı olmuştur (Heinrich ve Gerhard, 2023; Montgomery, Chester ve Milosevic, 2017). Bu bağlamda ebeveynler çocuklara mahremiyet bilinci kazandırılmasında önemli görülmektedir (Şahin, Turan ve Özkan, 2022).

Çocukların çevrimiçi ortamda ve sosyal hayatın içinde kendi özel alanını koruyabilmeleri, diğer insanların özeline saygı duyabilmeleri, kendisi ve çevresi arasına sağlıklı sınırlar koyabilmeleri, bilgileri güvendiği kaynaklardan alabilmeleri ve yanlış bilgiler edinmemeleri için mahremiyet eğitiminin rolü büyüktür (Çelik, 2020). Mahremiyet eğitimi, mahremiyet tanımı, başkalarının mahremiyetine saygı, sınır koyma ve koruma ile mahremiyetin ihlali durumunda ne yapılması gerektiği konularını kapsayan bir içeriğe sahiptir (Özaslan ve Akduman, 2018). Mahremiyet eğitimi günümüzde yaygın bir kullanımı bulunan cinsel eğitimi kapsamakla birlikte cinsel eğitime ek olarak ahlaki ve kültürel öğeleriyle daha geniş bir içeriğe sahiptir (Türkyılmaz, 2019). Güneş (2017) araştırmasında mahremiyet eğitiminin temel ilkelerini 11 başlık altında toplamıştır. Bunları; mahremiyet eğitimi yasaklar üzerine kurmamak, çocuk ve gençlere kişisel sınırlarını öğretmek, mahremiyet eğitimi sevgi üzerine inşa etmek, izin alma eğitimi vermek, bedenlerin kişiye özel olduğu öğretmek, çocuğun cinsel içerikli sorularını, gelişimine uygun olarak cevaplanmak, mahremiyet eğitimi karşılıklı güven temeli üzerine kurmak, giyim-kuşam konusunda sınırları öğretmek, beğenilme arzusu yerine ihtiyaç odaklı giyinmek, karşı cinsle ilişkileri konusunda hassas olmak ve TV ve internet kullanımını sınırlandırmak olarak kategorileştirmiştir (Güneş, 2017).

Mahremiyet eğitimi için belirli bir yaş olmamakla birlikte bebeklik döneminden itibaren verilmesi önerilmektedir. Mahremiyet eğitiminin çocukların gelişim dönemlerine uygun biçimde verilmesi önemlidir (Kardeş ve Karaman, 2018). Bebeklik döneminde mahremiyet, emzirme sırasında yalnız olma, bez değiştirirken özel bölgeye zarar vermeksizin temizleme, bez değiştirme-banyo sırasında anne/bakım verenin hassasiyetle davranması gibi davranışlarla kazandırılabilirken yeni yürüme çağındaki bir çocuğa, çocuk tuvaletini bağımsız yaparken özel alanına saygı gösterilmesi, temizlik kurallarının (altını temizleme-ellerini yıkama gibi) öğretilmesi, sarılma ve öpme gibi davranışların izin alarak yapılması gibi davranışlar yoluyla kazandırılabilir (Türkyılmaz, 2019). Ayrıca okul öncesi dönemde çocukların sordukları soruları gelişimlerine uygun tatmin edici yanıtlamak da mahremiyet eğitiminin önemli bir parçası olarak düşünülebilir (Güzelyurt, 2020; Tozduman Yaralı ve Kara Eren, 2020).

Günümüzde çocukların dijital dünya ile geçirdikleri zamanın artmasıyla mahremiyet kavramı daha fazla gündeme gelmekte, çocuk hakları bağlamında bu konuda yapılan çalışmaların yoğunlaştığı görülmektedir (Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Komitesi, 2021; Council of Europe, 2018). Çocukların istismara uğramasını etkileyen en yaygın faktörlerden biri çocuğun bunun farkında olmamasıdır. Mahremiyet eğitiminde çocuğun gelişimine uygun yöntemler ve materyaller kullanılması gerekmektedir. Bu materyallerden biri de resimli çocuk kitaplarıdır (Avcı vd., 2018). Okul öncesi dönemde zorlu konular arasında yer alan doğum, cinsel istismar, özel bölgeler, iyi dokunuş-kötü dokunuş gibi kavramlar resimli çocuk kitapları aracılığıyla sunulabilmektedir (Huang ve Cui, 2020; Lampert ve Walsh, 2010; Liang vd., 2017). Resimli çocuk kitapları bu yönüyle mahremiyet eğitiminin verilmesinde en önemli kaynaklardan biridir. Mahremiyet okul öncesi çocuk edebiyatında özel konular içerisinde yer almaktadır (Avcı vd., 2018). Bu nedenle özellikle özel amaçla yazılmış çocuk kitaplarının ayrı bir hassasiyetle ele alınması önemlidir. Dolayısıyla bu kitapları hazırlarken alan uzmanlarına danışılması ve kültürel unsurların göz önünde bulundurulması gerekmektedir (Gönen, 2015). Bu nedenle bu çalışmada günümüzde daha önemli hale gelmiş olan mahremiyetin çocuk kitaplarında nasıl sunulduğunun incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın, resimli çocuk kitaplarında mahremiyetin nasıl ele alındığını göstermesi açısından konuyla ilgili sonraki çalışmalar için yol gösterici olacağı düşünülmektedir. Bu kapsamda çalışmada aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. Resimli çocuk kitaplarında mahremiyet eğitime yönelik yer verilen temel ilkeler nelerdir?
2. Mahremiyet konulu resimli çocuk kitaplarında çocukların mahremiyete yönelik kullandıkları ifadeler nasıldır?
3. Resimli çocuk kitaplarında mahremiyet hangi ana karakter üzerinden anlatılmaktadır?
4. Resimli çocuk kitaplarında mahremiyetin ilişkilendirildiği duygular nelerdir?
5. Resimli çocuk kitaplarında yer alan karakterler nasıldır?

2. Yöntem

Araştırmanın bu bölümünde araştırma modeli, inceleme nesnelere, verilerin toplanması, analizi ve güvenilirliğe ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

2.1. Araştırmanın Modeli ve Deseni

Okul öncesi döneme yönelik resimli çocuk kitaplarında mahremiyet kavramını incelemek amacıyla nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması kullanılmıştır (Merrriam, 2013). Bu çalışmadaki durum, resimli çocuk kitaplarında mahremiyet konusunun işlenişidir. Doküman incelemesi yapılan çalışmada betimsel analiz ve içerik analizi yapılmıştır. Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu ya da olgulara yönelik bilgi içeren yazılı materyallerin analizidir (Yıldırım ve Şimşek, 2013).

2.2. İnceleme Nesnelere

Araştırmanın inceleme nesnelere, Türkçe baskısı 2000–2022 yılları arasındaki okul öncesi döneme yönelik mahremiyet konulu resimli çocuk kitapları oluşturmaktadır. Çalışmada amaçlı örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Amaçlı örneklemede kitapların Türkçe olması, resimli çocuk kitabı olması, mahremiyet konulu olması ölçütleri kullanılmıştır. Bu ölçütlere sahip olduğu belirlenen 24 resimli çocuk kitabı analiz sürecine dâhil edilmiştir. Bu ölçütlere sahip çocuk kitapları araştırıldığında Türkiye’de okul öncesi dönem çocuklarına yönelik mahremiyet konulu ilk kitabın 2000 yılına ait olduğu belirlenmiş olup, bu tarih itibariyle basılan resimli çocuk kitapları araştırma kapsamına alınmıştır.

Mahremiyet konulu resimli çocuk kitaplarının orijinal dili, orijinal ilk baskı yılı, Türkçe ilk baskı yılı ve yayınevine ilişkin bulgular Tablo 1’de yer almaktadır.

Tablo 1. İncelenen resimli çocuk kitaplarının dil, baskı yılı ve yayınevi özelliklerine ilişkin bulgular

Kitabın Adı	Kod	Kitabın Orijinal Dili	Orijinal İlk Baskı	Türkçe İlk Baskı	Yayınevi
Sır Versem Sakalar Mısınız? Tens un secret?	K1	Katalanca	2005	2008	Redhouse Kidz
Çağlar Tanımadığı İnsanlarla Bir Yere Gitmez Max geht nicht mit fremden mit	K2	Almanca	2007	2011	İş Bankası
Kiko ve El	K3	İngilizce	2010	2013	AB Konseyi
Kızlar Erkekler Pantolonlar Etekler	K4	Türkçe	2000	2000	Kök
Ben Kaybolmam / Duygularım ve Davranışlarım	K5	Türkçe	2014	2014	Yeşil Dinozor
Bedenim Bana Ait! Mein Körper Gehört Mir!	K6	Almanca	1994	2014	Gergedan

Güvenli Yaşam-Değerler Eğitimi The Children's Book of Keeping Safe	K7	İngilizce	2014	2015	Altın Kitaplar
Bu Beden Benim	K8	Türkçe	2015	2015	Mandolin
Beni de Bedenimi de Seviyorum	K9	Türkçe	2016	2016	Lifecycle
Çok Kötü Bir Şey Oldu! Terrible Thing Happened!	K10	İngilizce	2000	2016	Okuyan Koala
Nele Diyor Ki: Yabancılarla Hiçbir Yere Gitmem Ich Bin Nele-Nelesagt: Nein, Mit Fremden Geh Ich Nicht	K11	Almanca	2015	2016	Çocuk Gezegeni
Kırmızı Çizgi - خطأحمر Khat 'ahmar	K12	Arapça	2014	2017	Erdem Çocuk
Ben Herkesle Gitmem ki! Ich Geh Doch Nicht Mit Jedem Mit!	K13	Almanca	2009	2017	Gergedan
Ben Kaybolmam ki! Ich Geh Doch Nicht Verloren!	K14	Almanca	2013	2017	Gergedan
İnci yabancılarla gitmez Jule Geht Nicht Mit Fremden Mit	K15	Almanca	2009	2017	İş Bankası
Elif asla yabancılarla gitmez Conni Geht Nicht Mit Fremden Mit	K16	Almanca	2012	2017	İş Bankası
Teo'nun Ben Nereden Geldim Kitabı	K17	Türkçe	2018	2018	Bilge
Kendimizi Tanıyoruz Hayır! Demeyi Öğreniyoruz	K18	Türkçe	2018	2018	Martı Çocuk
Bu Vücut Benim! Ben Ne Dersem O Olur! My Body! What I Say Goes!	K19	İngilizce	2016	2019	Beyaz Balina
Bal Yanaklar için Mahremiyet Kitabı	K20	Türkçe	2022	2022	Turta Kitap
Hüso ve Mahremiyet Eğitimi	K21	Türkçe	2019	2019	EYS Basım
Benim Özelim	K22	Türkçe	2021	2021	Nesil Çocuk
Mahremiyet Eğitimi	K23	Türkçe	2021	2021	Beyaz Panda
Mahremiyet Bilinci	K24	Türkçe	2020	2020	Türkiye Diyanet Vakfı

Tablo 1 incelendiğinde, Türkiye’de mahremiyet konulu 24 resimli çocuk kitabına ulaşıldığı görülmektedir. Bu konudaki Türkçe ilk baskının 2000 yılında yayımlanan “Kızlar Erkekler Pantolonlar Etekler” kitabı olduğu belirlenmiştir. Bu konudaki kitaplarda en fazla çevirisi yapılan dilin Almanca olduğu görülmektedir. Almandan sonra sırasıyla en çok İngilizceden çeviri yapıldığı belirlenmiştir. En az çevirisi yapılan diller ise Katalanca ve Arapça olmuştur. Tablo 1’e göre çevirisi yapılan bu konudaki ilk resimli çocuk kitabının 1994 yılında basıldığı, Türkiye’de ise 2000 yılında yayımlandığı görülmektedir. Bu açıdan Türkiye’deki mahremiyet konulu resimli çocuk kitaplarının uzun bir geçmişi olmadığı söylenebilir. Güzelyurt (2020) araştırmasında cinsel eğitim ve cinsel istismar konulu ilk çeviri kitabının 2008 yılında, cinsel eğitimle ilgili ilk telif eserin ise 2011 yılında yayımlandığını belirlemiştir. Tablo 2’de, incelenen resimli çocuk kitaplarının özellikleri, çeviri, telif ve yayımlandığı yıl açısından sunulmuştur.

Tablo 2. İncelenen resimli çocuk kitaplarının özelliklerine ilişkin bulgular

Yayın Türü	Kod	f	%
Çeviri	K1, K2, K3, K6, K7, K10, K11, K12, K13, K14, K15, K16, K19	13	54,16
Telif	K4, K5, K8, K9, K17, K18, K20, K21, K22, K23, K24	11	45,83
Yayımlandığı Yıl			
2000-2007	K4	1	4,16
2008-2012	K1, K2	2	8,3
2013-2017	K3, K5, K6, K7, K8, K9, K10, K11, K12, K13, K14, K15, K16	13	54,16
2018-2022	K17, K18, K19, K20, K21, K22, K23, K24	8	33,3

Tablo 2 incelendiğinde, mahremiyet konulu resimli çocuk kitaplarında çeviri kitapların sayısının 13, telif eser sayısının ise 11 olduğu belirlenmiştir. İncelenen resimli çocuk kitaplarının en fazla yayımlandığı yılın 13 kitap ile 2013-2017 yılları arasında olduğu görülmektedir. 2018-2022 yılları arasında sekiz kitap yayımlandığı, en az yayın yapılan yılın bir kitap ile 2000-2008 yılları arasında olduğu belirlenmiştir. Güzelyurt’un (2020) cinsel eğitim ve cinsel istismar konulu resimli çocuk kitaplarını incelediği araştırmasında da çeviri kitap sayısının telif eserlerden daha fazla olduğu ortaya çıkmıştır. Bu durum kültürel farklılıklara açık konuların sunuş şekillerinin çocuklara uygunluğunun değerlendirilmesini gündeme getirmektedir. Tablo 3’te incelenen resimli çocuk kitaplarında mahremiyet eğitimine yönelik yer verilen temel ilkelere ilişkin bulgular sunulmuştur.

2.3. Doküman İnceleme Formu

Araştırma kapsamında incelenen 24 resimli çocuk kitabı 15 boyuta yer verilen bir doküman inceleme formu aracılığı ile toplanmıştır. Araştırmacılar tarafından geliştirilen bu form Çalışkan’ın (2019) “Okul öncesi dönemde çalışan öğretmenlerin mahremiyet eğitimi konusunda bilgi düzeylerinin belirlenmesi” başlıklı araştırmasından uyarlanarak

oluşturulmuştur. Doküman inceleme formundaki maddeler “Özel alan tanımlama, İzin verirsem kabul edilirsin’ bilinci, ‘Bedenim bana ait’ bilinci, Tuvalet ve banyoda mahremiyet bilinci, Yatak ve yatak odalarının ayrılması, Odalara girerken izin alınması, Giyim konularına dikkat edilmesi, Çocuğa iyi bir model olma, Sevgi gösteriminde uygun yaklaşım kullanma, Televizyon ve internetin dikkatli kullanılması, Mahremiyet içerikli sorulara cevap verilmesi, İyi ve kötü dokunma arasındaki farkın öğretilmesi, Güvenilir kişiler, İyi sır ve kötü sır arasındaki farkın öğretilmesi, Güvenliğı sağlayacak bilgiler (anne baba adı/tel. no/adres vb.)” başlıklarından oluşmuştur.

2.4. Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırma kapsamında mahremiyet konulu 24 resimli çocuk kitabı incelenmiştir. Öncelikli olarak araştırmacı tarafından kitapların orijinallerine çocuk kütüphanelerinden ulaşılmaya çalışılmış, kütüphanede bulunmayan mahremiyet konulu kitaplar araştırmacı tarafından satın alınmıştır. Baskısı olmaması gibi sebeplerle satın alınamayan kitaplara ise YouTube sesli kitap videolarından erişim sağlanmıştır.

İncelenen kitaplardan elde edilen veriler betimsel analiz ve içerik analizi tekniğı ile analiz edilmiştir. Betimsel analiz tekniğinde veriler önceden belirlenen temalar veya görüşme soruları çerçevesinde sunulmaktadır. Araştırmada incelenen resimli çocuk kitaplarında mahremiyet eğitime yönelik yer verilen temel ilkeler Çalışkan’ın (2019) araştırmasından uyarlanarak oluşturulmuş ve resimli çocuk kitaplarında mahremiyet eğitime yönelik yer verilen temel ilkeler 15 boyut olarak incelenmiştir.

Araştırma kapsamında yapılan içerik analizi metin içeriklerinin ortak yönlerini tespit etmek, önemli olan anlamları belirlemek, sınıflandırmak ve genelleştirmeyi sağlayan bir yorumda bulunmak amacıyla yapılmıştır. İçerik analizinde yapılan temel işlem, birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve kodlar çerçevesinde bir araya getirmek ve anlaşılır bir biçimde düzenleyerek yorumlamaktır. Çalışmada kitapların özellikleri, kitaplarda kullanılan ifadeler ve karakterler bu yolla incelenmiştir. Bu araştırmada elde edilen bulgular, frekans ve yüzde olarak ifade edilmiştir.

Araştırma kapsamında öncelikle, incelenen bir resimli çocuk kitabı biri çocuk gelişimi alanında doçent diğeri çocuk gelişimi alanı yüksek lisans öğrencisi olmak üzere iki araştırmacı tarafından birbirinden bağımsız bir şekilde detaylı bir şekilde incelenmiştir. Daha sonra araştırmacıların belirlediğı maddeler arasında görüş birliğı ve görüş ayrılığı olan maddeler tespit edilmiştir. Miles ve Huberman’ın (1994) formülü [(Güvenirlik = görüş birliğı / görüş birliğı + görüş ayrılığı) 100] kullanılarak %91,6 oranında güvenilirlik olduğu belirlenmiştir (Miles ve Huberman, 2015). Görüş ayrılığı olan maddeler için araştırmacılar arasında uzlaşma sağlandıktan sonra araştırma kapsamında incelenen tüm kitaplar bir araştırmacı tarafından analiz edilmiştir. Araştırmanın geçerliğinin sağlanmasında, tablolar yorumlanırken kitap içeriklerinden örnekler sunulmuştur.

3. Bulgular ve Yorum

Bu bölümde araştırma kapsamında yanıt aranan sorular tablolar halinde sunulmuştur. Her tablonun sonunda ilgili kitaptaki ifadelerden atıflara yer verilmiş ve literatür bağlamında yorumlanmıştır.

Tablo 3. Resimli çocuk kitaplarında mahremiyet eğitimine yönelik yer verilen temel ilkeler

Temel İlkeler	Kod	f	%
Özel alan tanımlama	K3, K8, K9, K12, K18, K19, K20, K21, K23	9	37,49
'İzin verirsem kabul edilirsin' bilinci	K2, K3, K5, K6, K8, K9, K18, K19, K23	9	37,49
'Bedenim bana ait' bilinci	K3, K5, K6, K8, K9, K18, K19, K23	8	33,3
Tuvalet ve banyoda mahremiyet bilinci	K3, K8, K12, K18, K19, K21, K23	7	29,16
Yatak ve yatak odalarının ayrılması	K23	1	4,16
Odalara girerken izin alınması	K23, K24	2	8,33
Giyim konularına dikkat edilmesi	K23, K24	2	8,33
Çocuğa iyi bir model olma	K5, K16, K17, K18, K23, K24	6	24,99
Sevgi gösteriminde uygun yaklaşım kullanma	K4, K5, K6, K8, K18, K22	6	24,99
Televizyon ve internetin dikkatli kullanılması	K7, K24	2	8,33
Mahremiyet içerikli sorulara cevap verilmesi	K4, K5, K17, K18, K21	5	20,83
İyi ve kötü dokunma arasındaki farkın öğretilmesi	K1, K3, K5, K6, K8, K12, K18, K19, K20, K22, K23	11	45,83
Güvenilir kişiler	K1, K3, K6, K8, K14, K18, K19, K21, K23	9	37,49
İyi sır ve kötü sır arasındaki farkın öğretilmesi	K1, K3, K6, K8, K18, K19, K23, K24	8	33,3
Güvenliği sağlayacak bilgiler (anne baba adı/tel. no/adres vb.)	K5, K14, K23	3	12,49

Tablo 3 incelendiğinde mahremiyet konulu resimli çocuk kitaplarında mahremiyet eğitimine yönelik en fazla yer verilen temel ilkenin "iyi ve kötü dokunma arasındaki farkın öğretilmesi", en az yer verilen temel ilkenin ise "yatak ve yatak odalarının ayrılması" olduğu belirlenmiştir. Resimli çocuk kitaplarında mahremiyet eğitimine yönelik en fazla yer verilen temel ilkeler sırası ile "iyi ve kötü dokunma arasındaki farkın öğretilmesi, özel alan tanımlama, "izin verirsem kabul edilirsin" bilinci, güvenilir kişiler, "bedenim bana ait" bilinci, iyi sır ve kötü sır arasındaki farkın öğretilmesi, tuvalet ve banyoda mahremiyet bilinci, çocuğa iyi bir model olma, sevgi gösteriminde uygun yaklaşım kullanma, mahremiyet içerikli sorulara cevap verilmesi, güvenliği sağlayacak bilgiler (anne baba adı/tel. no/adres vb.), odalara girerken izin alınması, giyim konularına dikkat edilmesi, televizyon ve internetin dikkatli kullanılması olmuştur.

Tablo 3'e göre "Mahremiyet Eğitimi" kitabında yer alan "Yatağım bana özel bir yerdir. Sadece benimdir. Kendi yatağымda yatarım" ifadesi "Yatak ve yatak odalarının ayrılması" ilkesine örnek olarak gösterilebilir. "Mahremiyet Eğitimi" kitabında yer alan "Annem, babam, kardeşim odama girerken kapıyı çalarak izin isterler. Ben de onların odasına girerken mutlaka kapıyı çalarım ve izin isterim" ifadesi ile 'Mahremiyet Bilinci' kitabındaki "Bir başkasının odasına girerken mutlaka izin isteyeceğiz" ifadesi 'Odalara girerken izin alınması' ilkesine örnek olarak gösterilebilir. "Mahremiyet Bilinci" kitabındaki "Hepimiz özel ve dokunulmaz olduğumuza göre vücudumuzun giysiyle örtülmesi gerekiyor" ifadesi "Giyim konularına dikkat edilmesi" ilkesine örnek olarak gösterilebilir. "Güvenli yaşam-değerler eğitimi" kitabındaki "Kim anne ve babasıyla internete koyduğu bilgiler hakkında dikkatli olması için konuştu. Anne ve babası bilgisayardaki güvenlik ayarlarını değiştirdi" ifadeleri ile "Mahremiyet Bilinci" kitabındaki "Sosyal medyada da mahremiyet vardır" ifadesi "Televizyon ve internetin dikkatli kullanılması" ilkesine örnek olarak gösterilebilir. "Ben Kaybolmam Duygularım ve Davranışlarım" kitabında yer alan "Acil durumlarda adımları soyadımı, anne babamın cep telefonu numaralarını ve ev adresimi bilirim" ifadesi; "Ben kaybolmam ki!" kitabında "Annemi ve babamı arayabilir misiniz?" ve 'Mahremiyet eğitimi' kitabında "Acil çağrı numarasını ezberlerim" ifadeleri "Güvenliği sağlayacak bilgiler (anne baba adı/tel. no/adres vb.)" ilkesine örnek olarak gösterilebilir. Güzelyurt'un (2020) cinsel eğitim ve cinsel istismar konulu resimli çocuk kitaplarını incelediği araştırmasında en az yer verilen içeriğin "iyi dokunuş ve kötü dokunuşların öğretilmesi" olduğu, bu çalışmadaki resimli çocuk kitaplarında ise en fazla yer verilen içeriğin "İyi ve kötü dokunma arasındaki farkın öğretilmesi" olduğu görülmüştür. Soma ve Williams (2017) yaptıkları çalışmada cinsel istismarla ilgili kitapların bir müdahale olarak istismarı önleyici potansiyeli olduğunu belirtmişlerdir. Benzer şekilde Huang ve Cui (2020) de çalışmalarında istismara yönelik resimli çocuk kitaplarının çocukların benlik saygılarını artırıp, çocukların kendilerini koruma becerilerini geliştirdiğini göstermiştir. Bunun yanı sıra dijital çağda olmamıza karşın "Televizyon ve internetin dikkatli kullanılması" ilkesinin mahremiyet eğitimi kapsamında en az değinilen ikinci konu olması dikkat çekici sonuçlardan biridir. Günümüzde ebeveynlerin sosyal medya mecralarındaki mahremiyet unsurlarının ve sosyal medyayı mahremiyet sınırları içinde nasıl kullanacaklarının bilincinde olmalarının en az sosyal ortamdaki mahremiyet kadar önemli olduğu açıktır (Çalapkulu ve Fatma, 2020; Dempsey vd., 2022). Tablo 4'te, incelenen resimli çocuk kitaplarında çocukların sordukları soruların kapsamlarına ilişkin bulgular sunulmuştur.

Tablo 4. Mahremiyet konulu resimli çocuk kitaplarında çocukların mahremiyete yönelik kullandıkları ifadelerle ilişkin bulgular

Kategoriler	Kod	f	%
Doğum	K17	1	4,16
Özel bölgeler	K9, K17	2	8,33
Güvenilir kişi	K2, K5, K7, K11, K12, K13, K16, K18, K19, K20, K21	11	45,83

İyi dokunuş kötü dokunuş	K12, K18, K19, K21	4	16,66
Sınırlar	K12, K14, K24	3	12,49

Tablo 4 incelendiğinde mahremiyet konulu resimli çocuk kitaplarında çocukların mahremiyete yönelik kullandıkları ifadelerin beş başlık altında kategorileştirildiği görülmektedir. Buna göre en fazla konu edilen kategorinin 11 kitap ile “Güvenilir kişi” olduğu görülürken bunu sırasıyla dört kitap ile “İyi dokunuş kötü dokunuş”, üç kitap ile “Sınırlar”, iki kitap ile “Özel bölgeler” ve bir kitap ile “Doğum” kategorisinin izlediği belirlenmiştir. “Teo'nun Ben Nereden Geldim Kitabı”ndaki “*Ama anne nasıl yani? Ben nasıl oldum? Beni nasıl yaptınız?*” “*Hayvanlarda insanlar gibi mi doğurur*” ve “*Teo kitaptaki resimleri inceledi ve annesine ‘Peki ben senin karnına nasıl girdim?’ diye sordu*” ifadeleri ‘Doğum’ kategorisine örnek olarak gösterilebilir. “Teo'nun Ben Nereden Geldim Kitabı”ndaki “*Kadınların vulvası vardır. Erkeklerin penisi vardır. Kız ve erkeklerin çiş yaptıkları organlar farklıdır*” ifadeleri “Özel bölgeler” kategorisine örnek olarak gösterilebilir. “Mahremiyet Eğitimi” kitabındaki “*Zorlandığım kıyafetler olursa annemden veya güvendiğim bir büyüğümden yardım isterim*” ifadesi “Güvenli kişiler” kategorisine örnek olarak gösterilebilir. “Bal Yanaklar İçin Mahremiyet Kitabı” kitabındaki “*İşte böyle rahatsız olursam bir bakıştan bir dokunuştan hemen ‘Hayır’ der uzaklaşıyorum oradan*” ifadesi “İyi dokunuş kötü dokunuş” kategorisine örnek olarak gösterilebilir. “Kendimizi tanıyoruz hayır! demeyi öğreniyoruz” kitabındaki “*Çok aç değilsek veya hastaysak büyüklerimizin bize zorla yemek yedirmelerine ‘hayır’ diyebiliriz*” ifadesi ve “*Anne, babamız ya da diğer büyüklerimiz yanımızda kötü kelimeleri kullandığında ‘Hayır bu tür kötü kelimeleri yanımızda kullanamazsın’ deyip onları uyarmalıyız*” ifadeleri “Sınırlar” kategorisine örnek olarak gösterilebilir. Çocuklar okul öncesi dönemde kendilerinin ve karşı cinsin özelliklerini tanımaya odaklanan sorular sorabilmektedirler (Tozduman Yaralı ve Kara Eren, 2020). Güzelyurt (2020) tarafından yapılan çalışmada incelenen resimli çocuk kitaplarının çoğunluğunda özel bölgelerin isimlendirilmeden, sadece resimler üzerinden özel bölgeler işaretlenmiş bir şekilde anlatıldığı görülmüştür. Bu açıdan özel bölgelerin anatomik olarak isimlendirilmesi önemli görülmektedir (Kır, 2013). Yapılan çalışmalarda resimli çocuk kitaplarının mahremiyet eğitiminde öncelikli olarak vücudu tanıma aşamasının yer almamasından kaynaklı olarak aşamalı anlatma yönünden eksiklikleri olduğu vurgulanmıştır (Güzelyurt, 2020; Kardeş, Karaman, 2018). Tablo 5’te incelenen resimli çocuk kitaplarında mahremiyetin hangi ana karakter üzerinden anlatıldığına ilişkin bulgular sunulmuştur.

Tablo 5. Resimli çocuk kitaplarında mahremiyetin hangi ana karakter üzerinden anlatıldığına ilişkin bulgular

Ana Karakterler	Kod	f	%
Erkek çocuk	K2, K5, K12, K17, K21	5	20,83
Kız çocuk	K4, K6, K9, K11, K13, K14, K15, K16, K22	9	37,49
Erkek ve kız çocuk	K1, K7, K8, K18, K23	5	20,83
Hayal ürünü karakter	K3	1	4,16

Hayvanlar	K10	1	4,16
Cinsiyet özelliklerinin belirgin verilmediği karakter	K19, K20	2	8,33

Tablo 5 incelendiğinde resimli çocuk kitaplarında mahremiyetin hangi ana karakter üzerinden anlatıldığına ilişkin bulguların altı kategori altında toplandığı görülmektedir. Resimli çocuk kitaplarında mahremiyetin dokuz kitap ile en çok kız çocuk üzerinden anlatıldığı, bunu sırasıyla beş kitap ile erkek çocuk, beş kitap ile erkek ve kız çocuk, iki kitap ile cinsiyet özelliklerinin belirgin verilmediği karakter ve birer kitap ile hayvanlar ve hayal ürünü karakterler üzerinden anlatıldığı belirlenmiştir. “Çok kötü bir şey oldu!” kitabındaki ana karakter “hayvanlar” kategorisinde yer almaktadır. Bu kitapta hayvan olarak rakunun tercih edildiği ve rakunun dişi ya da erkek olarak belirgin bir farkla resmedilmediği belirlenmiştir. İncelenen resimli çocuk kitaplarında mahremiyetin en çok kız çocuk üzerinden anlatıldığı bulunmuştur. Türkiye’de mahkemelere yansıyan sınırlı sayıda aile içi cinsel istismar vakalarının ortaya koyduğu sonuçlara göre, kız çocukları erkek çocuklara göre daha fazla istismara maruz kalmaktadır ancak mahremiyet doğrudan cinsiyetle ilgili değildir. Bu nedenle mahremiyet eğitiminin cinsiyet ve yaş grubu açısından kapsayıcı olması önemli görülmektedir (Güneş, 2017). Tablo 6’da incelenen resimli çocuk kitaplarında mahremiyetin ilişkilendirildiği duygu ile ilgili bulgular sunulmuştur.

Tablo 6 . Resimli çocuk kitaplarında mahremiyetin ilişkilendirildiği duygu ile ilgili bulgular

Duygular	Kod	f	%
Suçluluk	K2, K10	1	4,16
Korku	K1, K2, K5, K10, K15, K19	6	24,99
Üzüntü	K1, K10, K15	3	12,49
Kızgınlık	K10, K20	2	8,33

Tablo 6 incelendiğinde resimli çocuk kitaplarında mahremiyetin ilişkilendirildiği duygu ile ilgili bulguların dört başlık altında toplandığı görülmektedir. Bu duygular sırasıyla en fazla korku, üzüntü, kızgınlık ve suçluluk olarak yer almaktadır. En fazla işlenen duygunun altı kitap ile “Korku” olduğu görülürken en az işlenen duygunun bir kitap ile “Suçluluk” olduğu belirlenmiştir. ‘Çağlar tanımadığı insanlarla bir yere gitmez!’ kitabındaki “Anne acaba yabancıyla gitmeli miydin? Onunla gitmediğim için yağmurda çok ıslandım” cümlesi suçluluk duygusuna örnek verilebilir. “Sır versem saklar mısın?” kitabındaki “Canımı acıtan, seni üzen ya da korkmana sebep olan bir sırrı saklamak hiç de iyi bir fikir değil” cümlesi; ‘Çok kötü bir şey oldu!’ kitabındaki “Kötü rüyalar Sherman’ı korkuttu. Bütün bunlar Sherman’ı kızdırdı. Okulda başı belaya girmeye başladı ve bunlar kendisini kötü hissetmesine sebep oluyordu” cümleleri korku, kızgınlık ve üzüntü duygularına örnek olarak sunulabilir. İncelenen resimli çocuk kitaplarının çoğunluğunda mahremiyetin korku duygusu ile ilişkilendirildiği bulunmuştur. Mahremiyet eğitiminin çocuğu kaygılandırıcı ve korkutan bir durum içerisinde verilmesinin sağlıklı bir öğretici yöntemi olmadığı araştırmalarda gösterilmektedir (Güneş, 2014). Tablo 7’de incelenen resimli çocuk kitaplarında yer alan karakterlere ilişkin bulgular sunulmuştur.

Tablo 7. Kitapta yer alan karakterlere ilişkin bulgular

Karakterler	Kod	f	%
Erkek çocuk	K2, K5, K12, K17, K21	5	20,83
Kız çocuk	K4, K6, K9, K11, K13, K14, K15, K16, K22	9	37,49
Anne	K2, K4, K5, K8, K12, K15, K16, K21, K22	9	37,49
Baba	K5, K8, K11, K12, K21, K22	6	24,99
Dede	K24	1	4,16
Öğretmen	K5, K11, K12, K18	4	16,66
Yabancı	K2, K5, K6, K8, K9, K11, K12, K13, K14, K15, K16, K20, K21	13	54,16
Erkek ve kız çocuk	K1, K4, K8, K9, K11, K12, K14, K16, K17, K18, K22, K23	12	49,99
Hayal ürünü karakter	K3	1	4,16
Hayvanlar	K10, K15	2	8,33
Cinsiyet özelliklerinin belirgin verilmediği karakter	K19, K20	2	8,33
Bebek	K8	1	4,16
Anneanne	K12	1	4,16
Polis	K14	1	4,16

Tablo 7’de incelenen resimli çocuk kitaplarında yer alan karakterlere ilişkin bulgular 14 kategori altında toplanmıştır. Tablo 7 incelendiğinde kitapta en fazla yer alan karakterin 13 kitap ile “Yabancı” olduğu, daha sonra 12 kitap ile “erkek ve kız çocuk” karakterinin yer aldığı görülmektedir. Kitapta yer alan diğer karakterlerin sırasıyla en fazla “kız çocuk, anne, baba, erkek çocuk, öğretmen, hayvanlar ve cinsiyet özelliklerinin belirgin verilmediği karakter” olduğu belirlenmiştir. Kitaplarda en az yer alan karakterlerin ise birer kitap ile “dede, hayal ürünü karakter, bebek, anneanne ve polis” olduğu görülmektedir. Kitaplarda yer alan “Yabancı” haricindeki karakterlerin öğretici bir kimliği bulunduğu belirlenmiştir. İncelenen resimli çocuk kitaplarının çoğunluğunda mahrem bölge olarak dudaklar, göğüsler, penis/vulva ve popo resmedilmiştir. Kitaplarda “Bedenimize kimse izinsiz dokunamaz” derken sadece bu bölgelerin işaretli şekilde resmedilmesi mahremiyetin kapsayıcılığı açısından sınırlılık yaratmaktadır. İncelenen resimli çocuk kitaplarının çoğunluğunda “yabancı kişi” olarak bir karakter kullanılmaktadır. Ancak araştırmalar çocukların en yakınları tarafından istismara uğradıklarını göstermektedir (Öztürk, 2009). Dolayısıyla sadece yabancı kişiler üzerinden mahremiyet eğitiminin verilmesi kitaplardaki bir başka sınırlılık olarak gösterilebilir.

4. Sonuç ve Öneriler

Araştırmada okul öncesi döneme yönelik mahremiyet konulu resimli çocuk kitaplarının incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla mahremiyet konulu resim çocuk kitaplarında

mahremiyet eğitime yönelik yer verilen temel ilkeler, kitaplarda yer verilen çocukların mahremiyete yönelik kullandıkları ifadeler, mahremiyetin hangi ana karakter üzerinden anlatıldığı, mahremiyetin ilişkilendirildiği duygular ve resimli çocuk kitaplarında yer alan karakterler incelenmiştir. Bu kapsamda çalışmaya 24 resimli çocuk kitabı dâhil edilmiş ve kitapların telif eserlere göre daha fazla oranla çeviri eser olduğu görülmüştür. Araştırma kapsamına alınan bu konudaki ilk resimli çocuk kitabının 2000 yılında yayımlanmış olması ve 21. yüzyıla kadar bu konuda bir esere rastlanmaması mahremiyet konulu kitapların geçmişinin çok eskiye dayanmadığını göstermektedir. Bununla birlikte farklı ülkelerde 20. Yüzyılın ikinci yarısından itibaren mahremiyet eğitime yönelik resimli çocuk kitapları yayımlandığı ve bu konudaki kitaplarla ilgili araştırmalar yürütüldüğü görülürken (Crawford, 1976; Lampert ve Walsh, 2010) Türkiye’de bu konudaki kitapların 2000’li yıllarda yayımlanmaya başlanması konunun öneminin geç fark edildiğini gösterir niteliktedir.

Mahremiyet eğitiminin bebeklik döneminden itibaren başlaması ve çocukların gelişim dönemlerine uygun şekilde verilmesi önemlidir (Kardeş ve Karaman, 2018). Çocuklara kazandırılmayan farkındalık ya da yanlış öğretilmiş bilgiler çocuğun bedenini tanıyamamasına ve bu bağlamda da mahremiyet bilincinin sağlıksız temellendirilmesine sebep olabilmektedir (Deniz ve Gözütok, 2017). Mahremiyet eğitimi konusu okul öncesi dönem çocuğunun ebeveynleri için anlatması zor konular arasında yer almaktadır. Bu nedenle de resimli çocuk kitapları bu konuda önemli bir kaynak olmakta ve kitaplarda yetişkinlere rehber olacak uzman görüşlerine yer verilmesi önemli görülmektedir. Mahremiyet eğitimi için çocuğun hazırbulunuşluğu ve yaşı önemli faktörlerdendir (Güzelyurt ve Özkan, 2018). Dolayısıyla ebeveynlere rehberlik yapması açısından kitapların üzerinde yaş önerisinin bulunması önemlidir. Kültürel farklılıklara duyarlı bir eğitim olarak mahremiyet kavramının özellikle çeviri eserler yoluyla yapılacak olması bu kitapların çocuklara sunulmadan yetişkinler tarafından incelenmesi gerekliliğini ortaya koymaktadır (Güzelyurt, 2020). Araştırmanın sonucunda mahremiyet eğitime yönelik resimli çocuk kitaplarının günümüzde artış gösterdiği, ancak niceliksel artışın yanı sıra niteliksel olarak bu konunun yazar, çizer ve editörler olarak daha hassasiyetle ve kültürel duyarlılıkla ele alınması gerektiği belirtilebilir. Araştırmanın sonuçları doğrultusunda sunulabilecek öneriler şu şekildedir:

- Mahremiyet konulu resimli çocuk kitaplarında özel bölgeler sadece belirli alanlarla (göğüs vb.) sınırlı bir durum olarak resmedilmemeli, kitaplarda vücudun herhangi bir yerine izinsiz kimsenin dokunmaması gerektiğine vurgu yapılmalıdır.
- Araştırma kapsamında incelenen kitapların sadece birkaç tanesinde ebeveynlere önerilere, bilgi notuna ve yaş önerisine yer verildiği görülmüştür. Bu nedenle özel amaçla yazılmış resimli çocuk kitaplarında ebeveynlere önerilere, bilgi notuna ve yaş önerisine yer verilmesi kitabın doğru rehberlik sağlaması açısından önerilebilir.
- Mahremiyet konulu resimli çocuk kitapları özel amaçla yazılmış olduklarından niteliğin artırılması için alan uzmanlarının yaş ve gelişim düzeyine uygunluk onayından sonra yayımlanabilir.

- İncelenen kitaplarda genel olarak mahremiyet iyi ve kötü dokunuş üzerinden anlatıldığından yeni kitaplarda günümüzde önemli hale gelen dijital mahremiyet konusunun ele alınması önerilebilir.
- Mahremiyet konulu resimli çocuk kitaplarında mahremiyet anlatımının genel olarak “yabancı kişiler” üzerinden yapıldığı görüldüğünden, bu konuda yazılacak kitaplarda zararın her zaman yabancılardan gelmediği dikkate alınarak konunun “güvenilir ortam/güvenilir kişi” vurgusuyla işlenmesi önerilebilir.

Yazar Katkı Oranları

Birinci yazar çalışmanın planlanması ve alan yazın taraması sürecini gerçekleştirmiştir. Tüm yazarlar veri toplama sürecine katkı sağlamıştır. Birinci ve ikinci yazar istatistiksel analizleri gerçekleştirmiştir. Tüm yazarlar makalenin yazımına katkı sağlamış ve çalışmanın son halini okumuş ve onaylamıştır.

Çıkar Çatışma Beyanı

Yazarlar çalışma kapsamında herhangi bir kurum veya kişi ile çıkar çatışması bulunmadığını beyan etmektedir.

Kaynakça

- Avcı, N., Koran Güner, N., & Dilek, A. (2018). Okul öncesi dönemde edebiyat türleri ve özel konular. A. Turla (Ed.), *Çocuk Edebiyatı* (ss. 86-109). Hedef.
- Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Komitesi. (2021). *Dijital ortama ilişkin çocuk haklarına dair genel yorum* 25. (CRC/C/GC/25), https://tbinternet.ohchr.org/_layouts/15/treatybodyexternal/Download.aspx?symbolno=CRC/C/GC/25 &Lang=en.
- Christy, E., & Handojo, P. F. (2015). Picture book on raising children's awareness against sexual abuse. *K@ ta Kita*, 3(1), 35-43. <https://doi.org/10.9744/katakita.3.1.35-43>
- Council of Europe. (2018). *Guidelines to respect, protect and fulfil the rights of the child in the digital environment*. <https://rm.coe.int/guidelines-to-respect-protect-and-fulfil-the-rights-of-the-child-in-th/16808d881a>.
- Crawford, E. (1976). *An examination of the content of children's sex education picture books* (Yayın No. TM26067) [Doctoral dissertation, The University of Chicago]. ProQuest Dissertations & Theses Global.
- Çalapkulu, Ç., & Fatma, A. L. P. (2020). Dijital ebeveynler ile çocukların sosyal medya kullanımı üzerindeki mahremiyet ilişkisi. *Nişantaşı Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(2), 132-144. 10.29228/TIDSAD.48020
- Çalışkan, H. (2019). *Okul öncesi dönemde çalışan öğretmenlerin mahremiyet eğitimi konusunda bilgi düzeylerinin belirlenmesi*. (Tez No. 553158) [Yüksek Lisans Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi]. <https://acikbilim.yok.gov.tr/>.
- Çelik, S. B. (2020) Mahremiyet ve cinsel eğitiminin önemi. *Türk & İslam Dünyası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7(27), 101-111. 10.29228/TIDSAD.48020
- Dempsey, J., Sim, G., Cassidy, B., & Ta, V. T. (2022). Children designing privacy warnings: Informing a set of design guidelines. *International Journal of Child-Computer Interaction*, 31, 1-18. <https://doi.org/10.1016/j.ijcci.2021.100446>
- Deniz, Ü., & Gözütok, A. (2017). Okul öncesi dönem çocuk kitaplarının cinsel gelişim ve cinsel eğitim açısından incelenmesi. *Journal of International Social Research*, 10(49), 424-432.
- Diler, R. (2014). Mahremiyet eğitimi ve önemi. *Gaziosmanpaşa Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 2(1), 69-98.
- Gönen, M. (Eds.). (2015). *Çocuk edebiyatı*. Eğiten Kitap.
- Güneş, A. (2014). *Mahremiyet eğitimi*. Timaş.
- Güneş, A. (2017). Cinsel istismar olgusu ve mahremiyet eğitimi. *İnsan ve Toplum*, 7(2), 45-69.
- Güzelyurt, T. (2020). Okul öncesi dönemde cinsel eğitim ve istismar: çocuk kitaplarına yönelik bir inceleme. *Uluslararası Çocuk Edebiyatı ve Eğitim Araştırmaları Dergisi (ÇEDAR)*, 4(1), 54-69.
- Güzelyurt, T., & Özkan, Ö. Ailede yaşanan değişimler: Çocuk kitaplarına yönelik bir inceleme. *Çocuk, Edebiyat ve Dil Eğitimi Dergisi*, 1(1), 1-19.

- Heinrich, M., & Gerhart, N. (2023). Privacy Education Effectiveness: Does It Matter?. *Journal of Information Systems Education*, 34(1), 49-69.
- Huang, S., & Cui, C. (2020). Preventing child sexual abuse using picture books: The effect of book character and message framing. *Journal of Child Sexual Abuse*, 29(4), 448-467. <https://doi.org/10.1080/10538712.2020.1719449>
- Hung, P. C., Iqbal, F., Huang, S. C., Melaisi, M., & Pang, K. (2016, July 29-31). *A glance of child's play privacy in smart toys*. In *Cloud Computing and Security: Second International Conference, ICCCS*. https://www.researchgate.net/publication/309559424_A_Glance_of_Child's_Play_Privacy_in_Smart_Toys
- Kardeş, S., & Karaman, N. G. (2018). Okul öncesi eğitim öğretmenlerinin çocuğun cinsel eğitimine ilişkin görüşleri. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(3), 1554-1570.
- Kır, E. (2013). Çocuklara yönelik cinsel taciz ve istismara karşı önleyici eğitim çalışmaları. *Journal of Istanbul University Law Faculty*, 71(1), 785-800.
- Lampert, J., & Walsh, K. (2010). 'Keep telling until someone listens': understanding prevention concepts in children's picture books dealing with child sexual abuse. *Children's Literature in Education*, 41, 146-167.
- Liang, J. Y., Tan, S., & O'Halloran, K. (2017). Representing sexuality and morality in sex education picture books in contemporary China. *Social Semiotics*, 27(1), 107-126.
- Livingstone, S., Stoilova, M., & Nandagiri, R. (2019). Children's data and privacy online: growing up in a digital age: an evidence review. An evidence review. London: London School of Economics and Political Science. https://eprints.lse.ac.uk/101283/1/Livingstone_childrens_data_and_privacy_online_evidence_review_published.pdf
- Merriam, S. B. (2013). *Nitel araştırma*. (Selahattin Turan, Çev. Ed.). Nobel.
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (2015). *Nitel veri analizi*. S. Akbaba Altun & A. Ersoy, (Çev. Ed.), Pegem.
- Montgomery, K. C., Chester, J., & Milosevic, T. (2017). Children's privacy in the big data era: Research opportunities. *Pediatrics*, 19, 117-121. <https://doi.org/10.1542/peds.2016-1758O>
- Nolan, J., Raynes-Goldie, K., & McBride, M. (2011). The Stranger Danger: Exploring Surveillance, Autonomy, and Privacy in Children's Use of Social Media. *Canadian Children*, 36(2).
- Özaslan, H., & Gültekin Akduman, G. (2018, Kasım 30- Aralık 2). Ailelerin mahremiyet eğitimine ilişkin görüşlerinin incelenmesi. In *SETSCI Conference Index in System*, 3, 1363-1369. https://www.set-science.com/manage/uploads/ISAS2018-Winter_0039/SETSCI_ISAS2018-Winter_0039_00262.pdf
- Öztürk, A. B. (2009). Çocuğun cinsel istismarı ve aileyle çalışma. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 20(2), 89-98.
- Soma, S. M. P., & Williams, L. C. D. A. (2017). Evaluation of Brazilian Children's Picture Books on Sexual Abuse Prevention according to Literature Criteria. *Trends in Psychology*, 25, 1201-1212.
- Turan, B. N., Özkan, R. A., & Şahin, A. (2022). İlkokul öğrencilerine yönelik mahremiyet bilinci ölçeği geliştirme çalışması. *Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(2), 199-209. [10.381151/akef.2022.12](https://doi.org/10.381151/akef.2022.12)

- Türkyılmaz, Z. (2019). 3-6 yaş grubu çocuğu olan ebeveynlerin mahremiyet eğitime dair bilgilerinin incelenmesi (Üsküdar örneği). (Tez No. 590295) [Yüksek lisans tezi, Üsküdar Üniversitesi]. <https://acikbilim.yok.gov.tr/>.
- Yaralı, K. T., & Eren, C. K. (2020). Children's questions through their mother's answers in early childhood term. *Journal of Current Researches on Social Sciences*, 10(1), 105-134. 10.26579/jocress.343
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin.

Extended Summary

1. Introduction

Privacy is defined as an area that is private, not open to everyone, not desired to be heard, seen and known, not included except for certain conditions, and closed to foreigners. One of the most common factors affecting children's abuse is that the child is not aware of it. It is necessary to use methods and materials suitable for the development of the child in privacy education. One of these materials is children's picture books. Concepts such as childbirth, sexual abuse, private areas, good touch-bad touch, which are among the difficult subjects in the preschool period, can be presented through picture books for children. In this respect, children's picture books are one of the most important resources in providing privacy education. Privacy is one of the special topics in preschool children's literature. For this reason, especially children's books written for special purposes should be handled with a special sensitivity, consulted with field experts and taken into account cultural elements. In this respect, in this study, it is aimed to examine how privacy, which has become more important today, is presented in children's books.

2. Method

In order to examine the concept of privacy in children's picture books for the preschool period, the case design, one of the qualitative research methods, was used. Descriptive analysis and content analysis were carried out in the study in which document analysis was carried out. The study group of the research consists of children's picture books on privacy for the preschool period, which were published in Turkish between the years 2000-2022. Children's picture books published since 2000 were included in the scope of the research, since the first book suitable for the preschool period in Turkey with the content related to the concept of privacy was published in 2008. Within the scope of the research, 24 children's picture books, which were examined by purposive sampling method, were selected and analyzed. The data obtained from the examined books were analyzed with descriptive analysis and content analysis techniques. In the descriptive analysis technique, the data are presented within the framework of predetermined themes or interview questions. The basic principles for privacy education in the children's picture books examined in the research were adapted from Çalışkan's (2019) research and the basic principles for privacy education in children's picture books were examined in 15 dimensions.

3. Findings, Discussion and Results

As a result of the research, the first book on privacy in Turkey was published in 2000, and the most frequently cited basic principle for privacy education in the books in which there are more translated works than copyrighted works is 'teaching the difference between good and bad touching', and the main character of privacy is mostly girls. has been established on. It has been determined that the findings related to the emotion associated with privacy in children's picture books are grouped under four headings, and these emotions are mostly fear, sadness,

anger and guilt, respectively. Today, it is thought that more comprehensive studies are needed to protect children who are in close contact with the digital world. As a result of the research, it can be stated that the number of illustrated children's books for privacy education has increased today, but this issue should be handled with more sensitivity and cultural sensitivity as authors, illustrators and editors, in addition to the quantitative increase.

